

mondanivaló hiánya az, ami el-
képeszt. Ez a költő szemponjából
feltétlenül kényelmes álszempont,
de az olvasó legjobb esetben
szelid undorral mond le az ilyen
irodalmi élvezetekről. A kifícamo-
dott mondatok költészete nélkü-
lözi a művészet egy olyan alap-
kellékét, ami nélkül nem lehet
az. Bármí jöjjön, a művészet vég-
eredményben mindig *kifejezés* lesz.
Kifejezése az élménynek, hangu-
latnak, amit a lelkes és lelketlen
világ sugalmazott. Ennek a művé-
szetnek holt anyaga állandó;
jelen esetben a nyelv. Formái,
tárgyai, beállítása lényegszemlé-
lete változók, de — a költészet ese-
tében is — a nyelvnek bizonyos

logikai megkötöttségével. S ezen
aponton a legkiaszottabb tárgyila-
gossággal kell megállapítanunk,
hogy amit a kötetben kapunk,
nem irodalom, nem művészet.
A szavak mint külön-külön nagy-
dobok rikkoltják bele a könyv-
olvasó éskönyvvásárló palifülébe:
új Művész, új művészet, új iro-
dalom.

Egyetlen mentségük ezeknek
a poétáknak, hogy tele vannak
hívatusuk illuziójával, fanatikusok
és fiatalok. De ez is csak olyan
mentség, mint a rablógyilkos isko-
lázatlansága és állati műveletlen-
sége.

LANGHOFFER PÁL.

INNEN-ONNAN.

REQUIEM. Megint egy nagy
fiát siratta el a napokban a ma-
gyar nemzet és Prohászka kihűlt
teste már örök nyugalomban feks-
szik a fehérvári Szent Három-
ság kápolna csendes, hűvös krip-
tájában. Valahogy azonban Pro-
hászka lelke továbbra is a lel-
kekben él, szavai visszasírnak
örökre és hirdetik, hogy meste-
rük, alkotójuk az Igét hirdette
és most az Ige előtt számol be
hatalmas, nagy tevékenységéről.
Az evangélium kiesett kezé-
ből, de ott áll az előtt, aki maga
az evangélium. Megszűnt talán
a tudás, a hit, az érzélem, de
beszámol sáfárkodásáról annak,
aki maga a tudás, a hit, az ér-
zélem. Szelleme azonban örökre
bevésődött az emlékezetbe, mert

él példájában, könnyveiben, mun-
kálkodásában és hatásában. Ami-
kor a nagy Alkotó megteremtette
az embert, meg volt már teremve
Prohászka is, hogy az Ige zseni-
ális hirdetője és követője legyen.
Negyven évig járta a magyar
ugart, negyven évig kertészke-
dett az Uristen egyik virágos
kertjében és ez a kertészkedés
fölért mindazzal, amit egy géni-
usz negyven év alatt végezhet.
Csodálatos egyéniség volt, aki-
ben az ész és szív és alakító
erő teljes harmóniába olvadt
össze, akit sohasem lehet közön-
séges mértékkel mérni. Csodála-
tos egyéniségéből következik az,
hogy ő az egész magyar katholi-
kus egyháznak, kulturának tűn-
dőklő alakja volt, mint egykor

Pázmány, Mint pap apostol volt; lelkipásztora a népnek, akinek szive minden dobbanásával, lelke minden meggyőződésével, apjának minden kicsi zizzenésével hirdette az evangéliumot, az Igét, a keresztet, amelyhez nem kétségbeesni, hanem leborulni megyünk. Az emberi természet nemes eszményeiben bízott, amely fel tud emelkedni mindig a legmagasabb csúcsra, ahol a glória és a hit örök fénye világít. Ismerte az emberi lelket lappangó képességeivel, az emberi agynak minden munkálkodását és lángelméjével, szerető szívével kézenfogta a gazdagot és szegényt és szerényen, boldogan vezette a jászol felé. Örömtől sugárzott az arca, ha a küzdő, lihegő élet tülekedésében egy-egy szava fehérséget, ígét lopott a kuszált emberi arcokra, ha szerényen félrehúzódva, de úgy lelkipásztorkodott, mint valamikor régen Tarsusi Pál. Az emberek lelki életének vezetése volt életének domináló eszméje és ez az élet százarcu küzdelmében, uttalan utjain mindig bizon, vasakarattal, apostoliasan végezte, mert lelkével szólt a lelkekhez, szívével és szívekhez. Most ezek lelkének és szívének hála- és szeretet könnyei hullanak utána. Mint igehirdető, a szavak nagymestere volt. A huszadik század zengő szavú apostola és szavainak varázsával emelte magasba a lelkeket; szavai gyujtottak, mint a kazalba dobott égő csóva és a lelkekbe nyíltak, hogy örök ott maradjanak. — Beszédei hatalmas épületek, kicsiszolt szobrok, százszinű ragyogó képek a szónoklás művészetében. Az alap, biztós fundamentum a hit, amely

lángol, szeret és szerettet. A hit, amely lényege és vére. A fegyház bűnöseinek nyomorgó, sötét, de bízó élete neki a bűnbánat vigasztaló erejét vetítiszeme elé; utazásaiban a különböző tájak, alakok, emberek és az emberi agy annyi sokféle alkotása neki a Teremtő nagyságát sugalmazzák, a kicsiny, madárcsőrrel sárból összehozott fészek alján az isteni jóságot fedezi fel. Kertjében hatalmas lombú fák suttoágása, vagy Velencében a lassan omló lagunák csörgedezése a legmélyebb filozófiát pattantják ki szövevényes agysejtjeiből. A száguldó vonaton, vagy csendes pihenő helyen a lassan úszó báránnyelűk vagy cikázó villámok, a levegő suttoágása, a palota csendje, a kunyhó magánya, a szegény ember szerénysége, a gazdag ember szegénysége gondolatot gondolatra halmoz benne, amelyek mint gyermek az anyja keblére, úgy sietnek a Teremtő, az Ige, Evangelium felé. Kicsiny, néha igazán jelentéktelen dolgokból indul ki, de szeme a nagy világegyetem legmagasabbrendű titkaira siklik, amelyeket a hit fegyverével, a tudás fullánkjával és a költő beleérzésével apróra boncol, szaggat, bírál és véd. Benne három ember élt: a pap, a tudós és költő. Harmóniába olvad e három ember tulajdonsága és egy névben jutottak kifejezésre: Prohászka. Gondolatai, egész világnézete benne vannak könyveiben, mert nemcsak az elsuhanó szó — verba volent, scripta manent, — hanem az írás mestere is volt. Könyveit filozófiai eszmékkel és költői szépségekkel telítette meg, amelyek utánozhatatlan művészetre vallanak. Szé-

pen és igazán mondta, róla Voinovich Géza a Kisfaludy Társaság felolvasó ülésén, hogy a „Teremtő nagyságának és a bűnbánat vigasztaló erejének a költője volt”. Szomorú szemmel nézte Budapest népe a pályaudvarról kisuhanó vonatot; mindenki érezte, hogy a magyarok sötét éjszakájában megint lehullott egy csillag, amely eddig ragyogott, fénylett, keringett. Prohászkaiban is küzdött, mert a vér nem tagadja meg önmagát, a magyar vér, a magyar lélek és a magyar sors. Schütz Alaladár mondja: Prohászka hazaszeretése azonban nem volt hazafiságos vallás. Akkor is, amikor a magyar nemzetnek nagy fiai közé nőtt, akkor is apostolként járta a magyar tájakat Ő mondotta: Nem lehet hazám az a föld, mely fölött nem domborul kék ég és nem ragyognak a csillagok. Ő járt

tovább, tanított, vívódott, küzdött, vigasztalt, szeretett csak azért, hogy a magyar föld fölött ismét a derült kék ég domborodjék és tiszta csillag ragyogjon.

Temetés talán soha sem volt senkié oly szép, mint az övé. Az emberek tömkelegei álltak végig az utcákat és könnyes szemmel nézték a koporsót, amelyben utolsó útjára indult a nagy lelkipásztor. Hideg futott végig a hátunkon, amikor a messzeségbe kanyargó sineken tovasiklott a vonat, mert szomorú magyarságunk szomorubb lett, a sötét éjszakába lehullott megint egy fénylő csillag és sok-sok bárány maradt pásztor nélkül. Könyvek, áldások, hálaszavak szálltak utánna és emléke örökre a szívekben marad. Vale, Ottokár püspök, köszönjük, hogy voltál!

ÁDÁM ZOLTÁN

IFJUSÁGI ÉLET.

IRODALMI EST. A Botond Bajtársi Egyesület Petőfi törzse 1927. április hó 2-án d. u. 7 órai kezdettel a polgáriskolai tanárképző főiskola aulájában Vajda János és Gyóni Géza emlékeztére irodalmi táborozást tartott.

A magyar nemzeteké hatalmas emberének a mostani évben centenáriuma, illetve halálának tízéves évfordulója van és a magyar nemzet minden kis csoportja erejétől telve a kegyelet és az emlékezés szálain áldoz e két nagy szellemnek. Egyesületünk Petőfi törzse

is gyújtott egy kis pislogó mécses, hogy a többi hatalmas máglya mellett áldozzon egy-két meleg beköszönő szóval Vajda Jánosnak és Gyóni Gézának, e két tragikus sorsu, nagy magyar álmodó váró magyarnak. Ádám Zoltán Petőfi törzsfő megnyitó beszédében megkülönböztetett izléssel áldozott Vajda és Gyóni emlékezténék. Irodalmi érzékkel és költői átérzéssel felépített beszéde szép bevezetője volt a másor többi számainak.

Ezután a főiskola zenekara